

Iryna Kobelska

**LA CONSTITUCIONALITAT DEL FINANÇAMENT DE CENTRES
EDUCATIUS CONCERTATS SEGREGATS PER SEXE**

TREBALL DE FI DE GRAU

Dirigit per la Dra. Neus Oliveras Jané

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Tarragona

2021-2022

Dictamen emès per Iryna Kobelska, alumna del Doble Grau de Dret i Relacions Laborals i Ocupació de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona (URV), com a Treball de Fi de Grau.

Resum

El present treball consisteix en l'elaboració d'un dictamen, en el qual s'analitzarà el dret a la educació i el dret a la creació de centres docents. En el present cas una escola concertada, que només admet a nens en la seva institució, es veu afectada per la modificació a la llei d'educació, que determina nous principis educatius i per tant influeix en els requisits per l'accés al règim de concerts.

Paraules clau: concert educatiu, centre concertat, ideari acadèmic, coeducació.

Resumen del Trabajo

El presente Trabajo consiste en la elaboración de un dictamen, en el cual se analizará el derecho a la educación y el derecho a la creación de centros docentes. En el presente caso una escuela concertada, que solo admite a niños en su institución, se ve afectada por la modificación de la ley de educación, que determina nuevos principios educativos y por tanto influye en los requisitos de acceso al régimen de conciertos.

Palabras clave: concierto educativo, centro concertado, ideario académico, coeducación.

Abstract

The present dissertation is a dictum, in which will be analysed the right to education and the right to create educational centres. In the present case, a concerted school, which only admits boys in its institution, is affected by the modification of the education law which determines new educational principles and therefore influences the requirements to access the Educational Subsidy system.

Keywords: educational subsidy system, subsidised centre, academic ideology, coeducation.

ÍNDEX

I.	ABREVIATURES.....	5
II.	OBJECTE DEL DICTAMEN	6
III.	ANTECEDENTS DE FET	7
IV.	CONTEXT NORMATIU	8
V.	QÜESTIONS PLANTEJADES.....	16
VI.	NORMATIVA APLICABLE I JURISPRUDÈNCIA.....	17
VII.	FONAMENTS JURÍDICS	22
VIII.	CONCLUSIONS	28
IX.	BIBLIOGRAFIA	29

I. ABREVIATURES

ART	Article
CE	Constitució Espanyola
FJ	Fonament Jurídic
LGE	Llei 14/1970, de 4 d'agost, General d'Educació i Finançament de la Reforma Educativa
LO	Llei orgànica
LOCE	Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació
LODE	Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a la Educació
LOE	Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.
LOMLOE	Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.
LOPEG	Llei orgànica 9/1995, de 20 de novembre, de la participació, l'avaluació i el govern dels centres docents.
PP	Partit Popular
PSOE	Partit Socialista Obrer Espanyol
RD	Real Decret
STC	Sentència del Tribunal Constitucional
TC	Tribunal Constitucional
ONU	Organització Nacions Unides
UNESCO	Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència y la Cultura

II. OBJECTE DEL DICTAMEN

Aquest TFG s'ha desenvolupat en la modalitat de Dictamen.

El treball de fi de grau consisteix a donar resposta a les qüestions plantejades pel Sr. Juan Pastor Garcia, director del centre educatiu concertat només per infants de sexe masculí, anomenat La Tardor, sobre el finançament de l'esmentada escola, en la mesura que aquesta només escolaritza nens, i sobre si és necessari convertir el sistema del centre educatiu a un sistema mixt per poder continuar mantenint el concert educatiu.

Per donar resposta a les preguntes plantejades, en primer lloc s'analitzarà el dret a la educació a Espanya, tant històricament com a l'actualitat, amb la normativa vigent.

En segon lloc, i tenint en compte que per adherir-se al sistema de concerts es necessària la creació i/o existència de centres educatius privats, s'examinarà el dret a la creació de centres docents.

En tercer lloc, es desprèn de les preguntes plantejades el dubte sobre la constitucionalitat del model pedagògic d'educació diferenciada per sexes; per tant, s'estudiarà si aquest model s'ajusta al marc normatiu vigent i si aquest model pot continuar en el sistema de concerts o ha de modificar el seu ideari per continuar rebent finançament públic.

Es desenvoluparà aquest Dictamen a través d'una metodologia tant exploratòria com descriptiva. Per la seva redacció, s'aplicarà la normativa corresponent, entre la que destaca la CE, i la LO 3/2020, de 29 de desembre, i la jurisprudència del Tribunal Constitucional en matèria de educació, així com la normativa internacional sobre la matèria i articles doctrinals.

III. ANTECEDENTS DE FET

1. El 1 de gener de 1989, es va establir el centre educatiu la Tardor, escola d'educació infantil (segon cicle 3 A 6 anys) i primària amb domicili a C/ Robert d'Aguiló 24, 43003 Tarragona, com a centre privat només per nens.
2. El 1 de gener de 1995, el centre educatiu La Tardor, d'acord amb l'establert a Decret 56/1993, de 23 de febrer, sobre concerts educatius, va presentar la sol·licitud al Departament d'Ensenyament per adherir-se al sistema de concerts en virtut de l'art. 8b) del Decret 56/1993, que determina que poden acollir-se al règim de concert els centres que han estat operatius o que varen ser autoritzats per l'obertura al menys 5 anys abans de adherir-se al règim de concerts.
3. L'1 d'abril de 1995, el centre educatiu la Tardor va formalitzar el concert educatiu amb la Generalitat de Catalunya amb Codi 4XXXXXXXX.
4. El 30 de desembre de 2020 es va publicar en el BOE la (LOMLOE), LO 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la LO 2/2006, de 3 de maig, de l'Educació. En aquesta llei s'estipulen els requisits a complir pels centres educatius que són concertats o volen formar concerts educatius.
5. L'1 de juliol de 2021, l'Ajuntament de Tarragona va rebre una sol·licitud d'opinió legal del Sr. Juan Pastor Garcia, director del centre educatiu concertat La Tardor, relatiu al "finançament de centres educatius concertats amb segregació de sexe", sobre el finançament de l'escola, ja que aquesta només escolaritza nens, i si caldria convertir el centre educatiu al sistema d'educació mixt per poder mantenint el concert educatiu en la següent renovació de concerts.
6. Fins el dia d'avui, el centre educatiu La Tardor només ha admès a nens, oferint cursos des de segons cicle d'educació infantil (de 3 a 6 anys) fins sisè de primària.
7. El centre educatiu La Tardor vol continuar impartint classe només a nens i mantenir el sistema de concerts, i, per tant, seguir estant finançat per l'Estat.

IV. CONTEXT NORMATIU

Abans de resoldre les qüestions plantejades, és important definir què és el dret a l'educació i quina és la seva regulació en el sistema normatiu espanyol.

a) Introducció

El dret a l'educació està recollit tant a la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948, com al Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de 1966 i a la Convenció sobre els Drets de l'Infant de 1989.

La Declaració Universal de Drets Humans, proclamada per la Resolució de l'Assemblea General de les Nacions Unides de 10 de desembre de 1948, declara a l'article 26 que l'educació és un dret que tenen totes les persones; a més, proclama que aquest dret, almenys en la seva instrucció elemental i fonamental, ha d'oferir-se de manera gratuïta.

A l'apartat segon estableix que l'objecte de l'educació és el ple desenvolupament de la personalitat humana i l'enfortiment del respecte als drets humans i les llibertats fonamentals. Finalment, cal destacar l'apartat tercer de l'article 26, que estipula que els pares i les mares tenen dret preferent a escollir el tipus d'educació que rebran els seus fills i filles.

D'altra banda, la Carta Europea de Drets fonamentals de la Unió Europea, l'article 14, reconeix el dret a l'educació assenyalant que tota persona té dret a l'educació. Aquest dret inclou la facultat de rebre gratuïtament l'ensenyament obligatori. Addicionalment, a l'apartat tercer reconeix la llibertat de creació de centres docents d'acord amb les lleis nacionals.

Tenint en compte tot això, es pot dir que aquest dret es plasma amb una doble vessant. D'una banda recull les obligacions de l'Estat amb la finalitat que es compleixi l'obligatorietat i la gratuïtat de l'ensenyament elemental o bàsic, així com la possibilitant l'accés a altres nivells d'ensenyament i, de l'altra, garanteix la llibertat dels pares, les mares i/o tutors a escollir quin tipus d'educació rebran els seus fills i filles.

b) Dret a la educació a Espanya

Al llarg de la història constitucional del nostre país, en la interpretació doctrinal, es poden destacar dues corrents principals, conservadora i progressista, que en l'àmbit educatiu s'enfronten per instituir els seus ideals.

La primera Constitució Espanyola de 1812, la Constitució de Cadis, és la primera i única constitució del nostre país que va dedicar un títol exclusivament a l'educació: tot el títol IX va ser consagrat a la instrucció pública. Establia en l'article 366 que en tots els pobles de la Monarquia era imprescindible l'existència d'una escola de primeres lletres per tal d'ensenyar els nens a llegir, escriure i practicar el catecisme de la religió catòlica.

Més endavant, durant l'any 1821 es va aprovar el Reglament General d'Instrucció Pública que va establir la gratuïtat absoluta de l'educació. Tanmateix, aquesta norma va reformar-se en el Pla del Duc de Rivas de 1836, on es va establir que només podien cursar l'educació elemental gratuïtament la població més empobrida i d'aquesta, accedien als estudis superiors els que destaquessin.

Finalment, la Llei d'educació més important es va aprovar l'any 1857. La llei, anomenada Llei Moyano, es dividia en quatre seccions i regulava els estudis (els mètodes d'estudi i els llibres de text que havien de ser utilitzats per impartir les classes), els establiments de l'ensenyament (va ser aprovat que totalment o parcialment, les escoles havien de ser mantingudes amb fons públics), el professorat públic i el govern i administració de la Instrucció pública.

Cal emfasitzar que la Llei Moyano va tenir una vigència de més d'un segle, fins que va ser derogada el 1970 amb la Llei 14/1970, de 4 d'agost, General d'Educació i Finançament de la Reforma Educativa (LGE), en el preàmbul de la qual es feia una distanciació de la Llei Moyano amb el fi de democratitzar l'educació.

Tot i això, és important destacar que durant la Segona República (1931-1936), en la Constitució republicana de 1931, un dels objectius principal va ser reformar la ja existent i obsoleta llei d'educació, la Llei Moyano de 1857. Durant el procés constituent de la Segona República es va adoptar un model d'escola pública, laica i unificada; addicionalment, es va prohibir l'exercici de l'ensenyament als ordres religiosos, i d'aquesta manera s'intentà separar completament l'església de l'educació, encara que això va desencadenar un conflicte amb les congregacions religioses i la població més catòlica i tradicional.

Aquest model educatiu es va mantenir fins la caiguda de la Segona República a l'any 1936, quan va esclatar la Guerra Civil. Amb la instauració del règim franquista l'any 1939, el poder i control de l'àmbit educatiu van ser retornats a l'Església Catòlica, i es va crear així un monopoli educatiu que va durar fins pràcticament l'aprovació de la Constitució Espanyola de 1976.

En la Constitució Espanyola de 1978, en matèria d'educació i ensenyament cal destacar una elaboració consensuada i un compromís per part dels grups parlamentaris centrista i socialista, així com els comunistes i altes minories.

L'article 25 del projecte constitucional de la Comissió Constitucional de Diputats, que correspon a l'actual article 27 de la CE, indica la naturalesa del pacte i compromís dels parlamentaris abans mencionat.

Els apartats cinquè, relatiu a la participació dels sectors afectats, a la programació general de l'ensenyament i setè, relatiu al control de progenitors, professorat i alumnat en la gestió dels centres subvencionats, són una concessió del partit centrista al partit socialista, que possibilita constitucionalment la gestió democràtica de l'educació en el supòsit d'un govern socialista.

D'altra banda, el partit socialista va reconèixer la llibertat d'ensenyament, així com la llibertat de creació de centres i el règim d'ajudes als centres privats, i va renunciar d'aquesta manera al principi d'escola pública unificada.

Adicionalment, tots els partits van haver de renunciar a la idea d'una escola laica de caràcter excloent, a la qual s'havia arribat durant la Segona República.

També s'ha de destacar que aquesta va ser una de les poques vegades en la història constitucional espanyola en que la llibertat d'ensenyament i el dret a la educació van ser reivindicats simultàniament. Sempre es va presentar com l'enfrontament entre dos tipus d'ensenyament, un laic i l'altre confessional, i dos tipus d'escola, l'escola pública i l'escola privada.

Tot i això, el compromís que es plasma a l'art. 27CE no representa la realitat, ja que durant els anys següent i fins l'actualitat hem vist diverses reformes en el àmbit educatiu, cada una d'aquestes basada en els ideals polítics i finalitats del partit governant del moment.

Per exemple, en la LODE de 1985, durant el govern del PSOE es van aprovar els consells escolars i es va substituir les subvencions a col·legis privats pel sistema de concert. Seguidament, en la LOPEG de 1995 es va obligar els col·legis concertats a admetre alumnes de minories socials.

En canvi, durant el govern del PP (2000-2004), la LOCE va establir que la Religió, tant la catòlica com la seva assignatura alternativa, comptessin per nota.

c) Configuració del dret a la educació a Espanya

La font bàsica del dret a la educació en el nostre sistema normatiu és la pròpia norma constitucional, més concretament, tal com hem dit, l'article 27CE que és on es recullen els drets educatius de manera directa, però també l'article 20.1c) CE on s'especifica el dret de llibertat d'expressió i més concretament la llibertat de càtedra. Ambdós articles es troben a la secció primera del capítol segon del títol I, sota l'epígraf corresponent als Drets fonamentals i les llibertats públiques. Per tant, d'acord amb el que disposa l'art. 53.1 i 2 CE, configuren drets públics subjectius directament exigibles i susceptibles al recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional.

D'altra banda, per configurar el contingut d'aquest dret cal tenir en compte els textos internacionals ratificats per Espanya següents:

- Declaració Universal de los Drets Humanos, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 10 de desembre de 1948.
- Protocol Adicional número 1 al Conveni per la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertades Fonamentals, de 4 de novembre de 1950.
- Declaració dels Drets del Nen, de l'Assemblea General de la O.N.U., de 20 de novembre de 1959.
- Convenció relativa a la lluita contra les discriminacions en l'esfera de l'ensenyança, adoptada el 14 de desembre de 1960 per la Conferència General de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura.
- Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, aprovat per l'Assemblea General de las Nacions Unides el 19 de desembre de 1966.
- Acord entre l'Estat espanyol i la Santa Seu sobre l'Ensenyament i Assumptes Culturals, de 3 de gener de 1979.

Com s'ha dit anteriorment, el dret a l'educació està expressament previst en l'article 27 CE, que el configura a partir de tres vessants: com un dret de prestació, com un dret de llibertat i com un dret de participació (en quant a l'apartat setè de l'article).

- **Dret de prestació:** els apartats 1: "Tots tenen dret a l'educació", 4: "L'ensenyament bàsic és obligatori i gratuït" i 5: "Els poders públics garanteixen el dret de tots a l'educació, mitjançant una programació general de l'ensenyament, amb participació efectiva de tots els sectors afectats i la creació de centres docents" de l'article 27 CE es configuren com drets de prestació. Això significa que els poders públics han de garantir el dret de tots a l'educació mitjançant un programa general d'educació, en el qual han de participar tots els sectors involucrats.

Art. 27.1CE: "Tots tenen dret a la educació". En definitiva, aquest precepte abandona la idea de que l'educació és una matèria lliurement configurada pel legislador, per configurar-lo com un dret i prestació constitucionalment deguda, així com directament exigible davant dels poders públics.

Els titulars del dret: la Constitució atribueix genèricament a tots la titularitat del dret a l'educació. Aquest terme contraposa dos criteris: d'una banda, la naturalesa del dret a l'educació com a dret de l'ésser humà com a persona i d'altra banda, l'organització del procés educatiu suposa quantioses inversions econòmiques per fer efectiva aquesta idea de dret de prestació. En quant a la utilització de l'expressió "tots" en aquest precepte, sembla que aquest dret no té cap exigència de nacionalitat. Per tant, tots els espanyols han d'accedir al dret a l'educació i, en quant als estrangers, aquests s'han de subjectar al dret segons el que disposen els tractats internacionals i les lleis, tal i com s'estableix en l'art. 13.1CE. En aquest cas, i considerant l'establert en l'article 3.d de la Convenció relativa a la lluita contra les discriminacions a l'esfera de l'ensenyament, tots els estrangers residents en el territori han de gaudir de l'accés a l'ensenyament en les mateixes condicions que els nacionals.

Per últim, aquest dret té com a contrapartida l'obligació dels poders públics de garantir l'eficàcia d'aquest "tots", mitjançant una programació adequada de l'ensenyament i la creació de centres, places suficients en tots els nivells del sistema educatiu estatal, des de l'ensenyament infantil fins l'universitari.

L'objecte del dret: L'educació és un procés sistemàtic de transmissió del saber. És un dret públic subjectiu atribuït a "tots", l'operativitat material del qual requereix l'organització d'un servei (un sistema educatiu gratuït, tal i com preveu l'art. 27.4) garantit pels poders públics "mitjançant una programació general de l'ensenyament" tal i com estableix l'art. 27.5 i ratifica la STC 86/1985, de 10 de juliol, en el seu FJ 3.

- **Dret de llibertat:** els apartats 1: "Es reconeix la llibertat d'ensenyament" 3: "Els poders públics garanteixen el dret que assisteix els pares perquè els seus fills rebin la formació religiosa i moral que estigui d'acord amb les pròpies conviccions" i 6: "Es reconeix a les persones físiques i jurídiques la llibertat de creació de centres docents, dins del respecte als principis constitucionals" son considerats en el nostre ordenament jurídic drets de llibertat, ja que a diferència dels drets de prestació, que només es poden dur a terme si l'Estat intervé, en la vessant del dret com a llibertat, l'Estat deixa a les persones físiques exercir la seva llibertat i en aquest cas impartir lliurement o crear escoles.

Més concretament, la segona part de l'apartat primer de l'article 27 CE: "Es reconeix la llibertat d'ensenyament". D'acord amb la STC 5/1981, de 13 de febrer FJ 7, la llibertat d'ensenyament és una activitat encaminada de manera sistemàtica i amb un mínim de continuïtat a la transmissió d'un determinat cos de coneixements, pensaments, idees i valors que també garanteixen i protegeixen altres preceptes constitucionals.

Els subjectes del dret: La llibertat d'ensenyament es projecta sobre tots els drets particulars dels diversos actors al procés educatiu. En aquest cas podem considerar com a subjectes:

- Tots els membres de la societat encarregats de la creació, la direcció i l'orientació de centres educatius
- Els i les alumnes, els pares i mares: a l'educació, a l'elecció del tipus d'educació i a la participació en la gestió dels centres docents.
- El professorat: a la llibertat d'expressió docent, a la llibertat de càtedra i a la participació en la gestió dels centres.

d) Dret de creació de centres docents

Com s'ha dit abans, el dret a l'educació, en el més ampli sentit, feia referència a la llibertat d'expressió i la lliure transmissió de les opinions i valors. D'aquest principi de lliure ensenyament deriva i està recollit a l'article 27.6 CE la llibertat de crear centres docents.

La creació de centres docents es un dret del qual són titulars totes les persones físiques i jurídiques, tal i com està previst explícitament en l'article 27.6 CE. Addicionalment, aquest dret es manifesta també en l'article 38 CE, referent al principi de llibertat d'empresa, ja que es reconeix la llibertat d'empresa en el marc de l'economia de mercat. En aquest cas, els poders públics han de garantir i protegir el seu exercici.

En quant als límits d'aquesta llibertat, el propi article 27.6 CE estableix que la creació de centres docents s'ha de dur a terme dins el respecte als principis constitucionals que, com els del Títol Preliminar de la Constitució, no consagren drets fonamentals: addicionalment, tal com reconeix el propi Tribunal Constitucional en la STC 5/1981, el límit de la llibertat de crear centres educatius són els objectius de l'educació, els quals podem trobar en l'article 27.2 CE: "L'educació tindrà per objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana en el respecte als principis democràtics de convivència i als drets i les llibertats fonamentals".

Per últim, s'estableix en la mateixa STC 5/1981, FJ 7, que quan en l'exercici d'aquesta llibertat s'emprèn la creació de centres docents que han d'impartir ensenyaments reglats, i inserits al sistema educatiu, els centres creats, a més d'orientar la seva activitat, com exigeix el apartat segon de l'article 27 CE, ha de seguir les precisions i matisos que a alguns aspectes de l'article 27.2 CE fa el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals en el seu article 13 d'acomodar-se als requisits que l'Estat imposi per als centres de cada nivell. Per tant, la creació de centres no és un dret totalment lliure, ja que es necessari complir tots els requisits establerts en el Tractat Internacional.

En relació amb això, l'apartat primer de l'article 115 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE) preveu que els titulars dels centres privats puguin establir el caràcter propi dels mateixos. Aquest caràcter propi, tot i no ser un dret fonamental, ha estat previst en diverses lleis educatives. Anteriorment, la LOECE emparava el terme ideari educatiu per referir-se al caràcter propi dels centres educatius privats. El TC, a través de les Sentències on s'ha pronunciat jurídicament sobre la qüestió, la STC 5/1981 FJ 10 i la STC 77/1985, indica que "l'ideari educatiu o caràcter propi gravitarà

principalment pel que fa als aspectes pròpiament educatius o formatius de l'ensenyament".

En definitiva, l'ideari és el reconeixement jurídic de que no existeix una única manera d'educar i que totes les formes d'educar són igualment vàlides sempre i quan es respecti el marc constitucional i normatiu. L'ideari, per tant, mostra el compromís que la institució assumeix a la formació del caràcter dels seus i de les seves estudiants.

Per finalitzar, encara que es reconeix la llibertat de centres educatius amb un ideari propi, el mateix TC limita aquest dret a la STC 176/2015, FJ 2, on exposa que "el dret del titular del centre no té caràcter absolut i està subjecte a límits i a possibles limitacions, quedant sempre fora de perill, d'acord amb l'art. 53.1 de la CE, el contingut essencial". "Una d'aquestes limitacions és la que resulta de la intervenció estatal, recolzada constitucionalment per l'art. 27.9 CE, per al cas de centres respecte als quals els poders públics realitzen una tasca d'ajuda, particularment a través del finançament total o parcial de l'activitat".

En relació als centres finançats amb fons públics, la Llei General d'Educació (LGE) de 1970 va regular i estructurar tot el sistema d'ensenyament i va reconèixer la possibilitat que centres privats poguessin participar en l'oferta de llocs escolars gratuïts, als nivells obligatoris, i obtenir, en contrapartida, un cert suport econòmic de l'Estat. Aquest període d'ajuts públics a l'ensenyament privat es va caracteritzar tant per la manca de desenvolupament reglamentari com per l'absència de mecanismes de control a la concessió de subvencions a centres privats. No va ser fins al 1977, mitjançant la signatura d'un Acord sobre Mesures econòmiques (Pactes de la Moncloa), pels grups amb representació parlamentària, quan es va posar de manifest la necessitat de regular el finançament dels centres privats amb recursos públics, així com la delimitació de les característiques dels centres subvencionats (Butlletí Oficial de les Corts, núm. 180, de 8 de novembre de 1978).

La regulació dels centres privats concertats i dels concerts es va dur a terme a la Llei Orgànica 8/1985 de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació (LODE).

És aquí on el concepte de "Concert Educatiu" va ser introduït per primera vegada, i s'ha mantingut fins a l'actualitat. En el seu art. 9 exposa que els concerts educatius tenen per objecte garantir que l'educació bàsica obligatòria s'imparteixi de manera gratuïta en els

centres privats mitjançant l'assignació de fons públics destinats a aquest fi per l'Administració, amb vista a la prestació del servei públic de l'educació.

El Real Decret 2377/1985, de 18 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de Normes Bàsiques sobre Concerts Educatius (en el desenvolupament de l'art. 47 i la disposició addicional primera), va establir les disposicions essencials d'acord amb les quals els centres privats que vulguin acollir-se al concert educatiu han de complir un seguit de requisits, entre ells, el de formalitzar un acord amb l'Administració educativa.

En aquest acord s'han d'establir els drets i els deures recíprocs quant al règim econòmic, així com la durada del concert, la seva pròrroga i extinció. Addicionalment s'han de determinar el nombre d'unitats escolars i altres qüestions referents a l'ensenyament.

La quantia dels fons públics que s'assigna als concerts educatius s'estableix cada any als Pressupostos Generals de l'Estat, on es determina l'import econòmic exacte destinat a cada unitat escolar, que són tots els i les alumnes que componen una classe d'un determinat grau o nivell educatiu.

V. QÜESTIONS PLANTEJADES

D'acord amb els antecedents exposats, es plantegen les següents qüestions jurídiques:

1. És constitucional el model pedagògic d'educació diferenciada per sexes?
2. Pot continuar rebent finançament per part de l'Estat el centre educatiu La Tardor, encara que ofereixi places només a nens? Ha de modificar el centre educatiu La Tardor el seu ideari i passar a oferir un sistema d'educació mixt?

VI. NORMATIVA APLICABLE I JURISPRUDÈNCIA

Normativa i jurisprudència aplicable per resoldre la primera qüestió:

Constitució Espanyola: Són d'importància l'art. 9.2 CE i el 14 CE, ja que estableixen la igualtat i llibertat dels ciutadans i les ciutadanes així com el deure dels poders públics a promoure les condicions adients perquè aquestes igualtat i llibertat siguin possibles.

De la mateixa manera i en relació a l'educació, és imprescindible destacar l'art. 27.2 i 27.6 que estableixen les llibertats de creació de centres i els objectius de l'educació.

En definitiva, la CE és la norma bàsica i fonamental del nostre ordenament jurídic i la font del dret a l'educació.

Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació: Aquesta LO és d'aplicació ja que és la llei que desenvolupa la regulació de l'educació.

Convenció relativa a la lluita contra les discriminacions a l'esfera de l'ensenyament, adoptada el 14 de desembre de 1960: Aquest Tractat Internacional defineix el terme discriminació així com estableix quan s'entendrà que existeix discriminació en l'àmbit educatiu. En el present cas, és indispensable saber si l'educació diferenciada per sexes és discriminatòria.

STC 5/1981, de 13 de febrer de 1981: Aquesta sentència es va dictar com a conseqüència d'un recurs d'inconstitucionalitat promogut per seixanta-quatre senadors contra la LO 5/1980 (LOECE). El FJ 7 desenvolupa que s'entén per llibertat d'educació i la llibertat de crear centres; el FJ 8 reconeix que els centres privats poden ser dotats d'un ideari educatiu. El TC va estimar el recurs, i per tant, es va establir la constitucionalitat del ideari educatiu i en el cas present que l'educació diferenciada per sexes formaria part de l'ideari.

STC 31/2018, de 10 d'abril de 2018: Aquesta sentència es va dictar com a conseqüència d'un recurs d'inconstitucionalitat promogut per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Socialista en el Congrés de diputats en relació a diversos preceptes de la LOMCE. El FJ 4 va conceptualitzar l'educació diferenciada per sexes, establint que la separació entre alumnes en l'admissió i l'organització dels ensenyaments respon a un model concret per millorar l'èxit dels objectius perseguits comuns a qualsevol tipus d'ensenyament. Per tant, es va determinar que aquest és un sistema merament instrumental i de caràcter pedagògic. Addicionalment, va establir que aquest sistema

educatiu no constitueix discriminació, sempre i quan l'ensenyament que imparteixin es desenvolupi conforme al que disposa l'article 2 de la Convenció relativa a la lluita contra les discriminacions de la UNESCO, del 1960. El TC va desestimar el recurs d'inconstitucionalitat i per tant, va determinar que tant la LOMCE com l'educació diferenciada per sexes eren constitucionals.

Normativa i jurisprudència aplicable per resoldre la segona qüestió:

Constitució Espanyola: Tal com s'ha dit anteriorment, la CE és la norma bàsica del nostre ordenament jurídic.

Per respondre a la segona qüestió són d'aplicació els articles 27.1, 27.5 i 27.9 CE, que fan referència al dret a l'educació i al deure dels poders públics a garantir que aquest dret de tots s'imparteixi en igualtat de condicions.

Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona. Adoptada i oberta a la signatura i ratificació, o adhesió, per l'Assemblea General en la resolució 34/180, de 18 de desembre de 1979: En el cas present, aquest Tractat Internacional ratificat i signat per l'Estat Espanyol, determina en l'article 10 que tots els estats membres han d'adaptar les mesures adients per eliminar la discriminació contra la dona i assegurar la màxima igualtat entre homes i dones en l'esfera educativa.

Convenció sobre els drets de l'infant de 20 de novembre de 1989: En els articles 28 i 29 de la convenció s'estableixen els drets dels nens en l'àmbit educatiu, sent el punt central la igualtat per a tots els ciutadans a poder formar-se, per aconseguir això es va implantar l'ensenyament primari obligatori i gratuït per a tothom.

Adicionalment, entre els objectius previstos en l'article 29, s'ha de destacar que l'educació ha de preparar l'infant a una vida responsable en una societat lliure, així com el respecte i tolerància en tots els àmbits.

Declaració i Programa d'Acció de Viena, Aprovats per la Conferència Mundial de Drets Humans el 25 de juny de 1993: Aquest Tractat Internacional preveu que l'eradicació de totes les formes de discriminació basades en el sexe són objectius prioritaris de la comunitat internacional.

Adicionalment, en la segona part parla sobre la igualtat i els drets humans de la dona, més concretament el dret de la dona a tenir accés en igualtat de condicions a l'educació a tots els nivells.

Declaració Mundial sobre l'Educació per a tots, Jomtien; Tailàndia, 5-9 de maig de

1990: En l'article 3 està previst que l'educació bàsica s'ha de proporcionar a tots els infants, joves i adults. A més, s'ha de garantir l'accés i millorar la qualitat de l'educació per a nens i dones i en suprimir tots els obstacles que posen a la seva participació activa. S'han d'eliminar de l'educació tots els estereotips al voltant dels sexes.

Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació: Aquesta llei no només desenvolupa el dret a la educació, sinó que també destaca la importància de la igualtat en aquest àmbit, així com la consideració del règim de coeducació de nens i nenes per aconseguir la igualtat efectiva.

L'article 84 d'aquesta mateixa llei també preveu la regulació dels diferents tipus de centres educatius existents a Espanya, en concret, determina que les administracions educatives han de regular l'admissió d'alumnes a centres públics i privats concertats, de manera que es garanteixi el dret a l'educació, l'accés en condicions d'igualtat i la llibertat d'elecció de centre per pares, mares o tutors legals. A més, es necessari seguir les mesures necessàries per evitar la segregació de l'alumnat per motius socioeconòmics o d'una altra naturalesa, com per exemple el sexe.

Les administracions educatives han de garantir la igualtat en l'aplicació de les normes d'admissió, cosa que inclou l'establiment de les mateixes àrees d'escolarització o influència per als centres públics i privats concertats.

Per últim, cal destacar la disposició addicional vint-i-cinquena, que fa referència al foment de la igualtat efectiva entre homes i dones. Per aconseguir aquesta igualtat es determina que els centres sostinguts parcialment o totalment amb fons públics han de desenvolupar el principi de coeducació en totes les etapes educatives, de conformitat amb el que disposa la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre, llei de Mesures de Protecció Integral contra

la Violència de Gènere: s'estableix en l'articulat que per tal de garantir la igualtat efectiva entre homes i dones, les administracions educatives han de vetllar perquè en tots els materials educatius s'eliminin els estereotips sexistes o discriminatoris i perquè es fomentin els mateixos valors per homes i dones.

Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes:

Aquesta LO es d'aplicació per remissió de la mateixa LOE, l'art. 23 determina que el sistema educatiu ha d'incloure entre els seus fins "l'educació en el respecte dels drets i les llibertats fonamentals i la igualtat de drets i oportunitats entre dones i homes".

Llei 5/2008 del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista:

Aquesta norma autonòmica defineix en l'art. 12 la coeducació com "l'acció educadora que valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de les dones i els homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes i androcèntrics, ni actituds discriminatòries, per aconseguir l'objectiu de construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes. Els principis de la coeducació són un element fonamental en la prevenció de la violència masclista".

A més preveu en l'apartat segon que els valors de la coeducació i els principis de l'escola inclusiva, han de tenir "un caràcter permanent i transversal en l'acció de govern del departament competent en matèria educativa".

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. Aquesta llei autonòmica regula el dret a la educació i la composició dels centres educatius a Catalunya; entre els principis del sistema educatiu es determina com a tal la coeducació i el foment de la igualtat real i efectiva entre dones i homes.

Llei 17/2015 del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes: Determina aquesta norma autonòmica que l'Administració educativa, per a fer efectiu el principi de coeducació i foment de la igualtat efectiva de dones i homes que estableixen els articles de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, ha d'incorporar la coeducació a tots els nivells i modalitats del sistema educatiu i l'ha d'introduir en la programació educativa i els currículums de tots els nivells, a l'efecte d'afavorir el desenvolupament de les persones al marge dels estereotips i rols en funció del sexe.

Real Decret 2377/1985, de 18 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de Normes Bàsiques sobre Concerts Educatius. Aquest RD estatal determina com han de regular-se els concerts educatius, en l'articulat es preveu que els mateixos han de garantir a impartir gratuïtament els ensenyaments del concert d'acord amb els programes i els plans d'estudi corresponents i amb subjecció a les normes d'ordenació acadèmica en vigor. A més, cal que els estatuts dels centres no continguin clàusules que impedeixin el

compliment de les obligacions que per als centres concertats es deriven de la llei orgànica reguladora del dret a l'educació.

STC 77/1985, de 27 de juny de 1985: Aquesta sentència es va dictar com a conseqüència d'un recurs d'inconstitucionalitat promogut per cinquanta-tres diputats del Congrés contra la LODE. L'escrit va exposar que la LODE vulnerava d'una sèrie de preceptes constitucionals, i entre ells l'article 27.9 CE.

Per resoldre la qüestió plantejada en aquest dictamen es imprescindible fer referència al FJ 11, que determina que “no es pot acceptar que de l'article 27.9 C.E. es desprengui un deure d'ajudar a tots i cadascun dels centres docents només pel fet de ser-ho, ja que la remissió a la Llei que s'efectua a l'art. 27.9 de la C.E. pot significar que aquesta ajuda es faci tenint en compte altres principis, valors o mandats constitucionals. Exemples d'aquests podrien ser el mandat de gratuïtat de l'ensenyament bàsic (art. 27.4 de la CE), la promoció per part dels poders públics de les condicions necessàries perquè la llibertat i la igualtat siguin reals i efectives (arts. 1 i 9 de la CE) o la distribució més equitativa de la renda regional i personal (art. 40.1 de la CE)”.

El TC va desestimar el recurs i per tant, va establir que l'articulat de la LODE no vulnerava l'article 27 CE. D'acord amb això, es va determinar que per tal d'accedir o mantenir el sistema de concerts era necessari complir tots els requisits de la Llei vigent ja que l'article 27 CE no implica el deure de finançar a tots els centres educatius.

STC 86/1985, de 10 de juliol de 1985: Aquesta sentència es va donar en conseqüència a un recurs d'empara. El FJ 3 va determinar que el dret a la subvenció no neix de la Constitució, sinó de la Llei, per tant, en el moment de modificar-se les condicions, els centres educatius que vulguin mantenir els concerts han de adequar-se a les mateixes.

Això té directa relació amb la qüestió aquí plantejada, ja que ens trobem davant un col·legi que fins ara admetia només a nens i gaudia dels beneficis del concert educatiu perquè així ho permetia la Llei.

STC 133/2010, de 2 de desembre de 2010: Aquesta sentència va ser conseqüència d'un recurs d'empara. El FJ 8 va determinar que “els poders públics han de servir també a la garantia del lliure desenvolupament de la personalitat individual en el marc d'una societat democràtica i a la formació de ciutadans respectuosos amb els principis democràtics de convivència i amb els drets i les llibertats fonamentals, una finalitat que es veu satisfeta

més eficaçment mitjançant un model d'ensenyament bàsic en què el contacte amb la societat plural i amb els diversos i heterogenis elements que la integren”.

STC 31/2018, de 10 d'abril de 2018: Aquesta sentència va ser conseqüència d'un recurs d'inconstitucionalitat promogut per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Socialista en el Congrés en relació Llei Orgànica 8/2013. L'escrit exposava que l'art. 84.3 LOMCE, vulneren els articles 14, 9.2 i 27.2 CE., més concretament posava en dubte que un sistema educatiu que separa els estudiants per raó del sexe pugues ser constitucional.

El recurs es va desestimar, determinant que aquest tipus de centres escolars són constitucional. Però, s'han de destacar els 4 vots particulars discordants amb la sentència i emesos per Encarnación Roca Trías, Fernando Valdés Dal-Ré, Juan Antonio Xiol Ríos i María Luisa Balaguer Callejón.

Encara que els vots particulars no formin part de la jurisprudència per no ser opinió de la majoria del TC, en el cas present i d'acord amb la normativa en vigor, el que es planteja pels quatre magistrats pot ser de gran ajuda per tal de resoldre les qüestions aquí plantejades.

VII. FONAMENTS JURÍDICS

Fonament Jurídic Primer:

Per resoldre si els centres educatius diferenciats per sexe són constitucionals o no, partim de l'article 27 CE, que reconeix el dret a la educació.

En primer lloc, l'apartat 27.6 CE reconeix la llibertat de crear centres educatius, que poden ser públics o privats. En relació amb això, l'article 115.1 LOE estableix que els titulars dels centres privats poden establir el caràcter propi d'aquests. Per tant, cada centre privat pot ser dissenyat segons els valors i les ideologies individuals sempre i quan aquestes ideologies i valors no atemptin contra drets constitucionals o no s'adeqüin a la llei. La STC 5/1981, FJ 7, expressa que “la llibertat d'ensenyament pot ser entesa com una projecció de la llibertat ideològica i religiosa i del dret a expressar i difondre lliurement els pensaments”. D'aquesta llibertat també neix el dret a crear institucions educatives. A més, el FJ 8 concreta que “el dret a un ideari no està limitat als aspectes religiosos i morals de l'activitat educativa”. Per tant, es reconeix que els titulars dels

centres privats poden establir un ideari educatiu propi amb un caràcter o una orientació pròpia.

En relació amb això, la STC 31/2018 FJ 4 determina que “la separació entre alumnes” (...) “respon a un model concret per al millor èxit dels objectius perseguits comuns a qualsevol tipus d'ensenyament. Per tant, és un sistema merament instrumental i de caràcter pedagògic”.

Per tant, tant la llei com la jurisprudència possibiliten la creació de centres amb un ideari propi i admeten que el sistema educatiu diferenciat per sexes por formar part d'aquest ideari ja que és un sistema pedagògic.

Fonament jurídic Segon:

Al resoldre la primera pregunta, podrien sorgir dubtes si la educació diferenciada per sexes pot arribar a ser discriminatòria i vulnerar els preceptes constitucionals referents a la igualtat.

En aquest cas, d'acord amb l'article 27.2 CE, l'educació ha de tenir per objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana i per tant, es inconstitucional que es vulnerin en l'àmbit educatiu o en qualsevol altre, els articles 9.2 i 14 CE referents a la igualtat.

L'article 1 de la Convenció relativa a la lluita contra les discriminacions a l'esfera de l'ensenyament, adoptada el 14 de desembre de 1960 (encara que pre-constitucional, es una convenció ratificada per Espanya), s'estableix que exclou un grup o una persona d'un grau o un tipus d'ensenyament es discriminatori, però, tal i com expressa l'article següent, els ensenyaments separats per sexe no es consideren discriminatoris si aquests ofereixen facilitats equivalents d'accés a l'ensenyament, disposin d'un personal docent igualment qualificat, així com de locals escolars i d'un equip de qualitat igual i permetin seguir els mateixos programes d'estudi o programes equivalents a altres centres educatius. A aquesta mateixa conclusió arriba el TC a la seva STC 31/2018, on en el seu FJ 4 expressa que “la separació entre alumnes en l'admissió i l'organització dels ensenyaments respon a un model concret per a millor l'èxit dels objectius perseguits comuns a qualsevol tipus d'ensenyament”. Addicionalment, en el mateix FJ 4 es concreta que “l'educació diferenciada per sexes no és discriminatòria, com tampoc no ho és l'educació separada per motius lingüístics o religiosos o en centres privats” i que “no tota desigualtat de tracte es contrària al principi d'igualtat”.

Per tant, tant la normativa com la jurisprudència coincideixen en que l'educació diferenciada per sexes és merament un sistema escolar que no vulnera el dret a la igualtat o de tracte sempre i quant aquest sistema ofereixi programes equivalent als d'altres centres.

Fonament jurídic tercer:

La LOE, modificada per la Llei Orgànica 3/2020 de 29 de desembre, preveu en els articles 1.1, 1.q i 2.1 que l'educació a Espanya ha de respectar els drets i llibertats fonamentals, i que s'ha de desenvolupar en la igualtat i el respecte a la diversitat en totes les esferes, entre elles, tal com s'exposa en el preàmbul de la LO 3/2020, es de gran importància la igualtat entre dones i homes; per aquest motiu, s'ha de fomentar la coeducació, ja que per aconseguir la igualtat real que s'està buscant es imprescindible començar des de la infància.

En el mateix sentit, la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona preveu en el seu article 10 que en l'àmbit de l'educació homes i dones, nens i nenes han de gaudir de idèntiques oportunitats, tant en l'accés com la qualitat de l'educació.

Seguint els preceptes constitucionals i normatius nomenats anteriorment, tant l'article 29 de la Convenció sobre els drets del nen, com els articles 18 i 41 de la Declaració i Programa d'Acció de Viena, i l'article 3 de la Declaració Mundial sobre l'Educació per a tots estableixen la importància d'encaminar la educació en el respecte dels dret i llibertats com en l'efectiva igualtat entre homes i dones.

En el àmbit autonòmic, la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, estableix que a Catalunya l'educació es durà terme en base al respecte i la igualtat; tal i com preveu l'article 2.1m es regeix en base a "la coeducació i foment de la igualtat real i efectiva entre homes i dones". Addicionalment, l'article 43.1 de la mateixa llei estableix que "la prestació del servei educatiu a Catalunya s'ordena d'acord amb el principi d'accés en condicions d'igualtat i en el principi de coeducació".

Tant la normativa nacional com la internacional vetllen per l'efectiva igualtat en totes les esferes de l'educació, i en aquest mateix sentit ha regulat la LOE l'accés dels centres privats al sistema de concerts.

L'article 84 LOE preveu que en "l'admissió d'alumnat els centres privats en règim de concert s'ha de garantir l'accés en igualtat de condicions així com evitar la segregació dels alumnes tant per motius socioeconòmics com de qualsevol altra naturalesa". Entre aquests motius formen part també el sexe de l'alumnat.

Per últim, la Disposició addicional vint-i-cinquena estableix que "per afavorir la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, els centres sostinguts parcialment o totalment amb fons públics han de desenvolupar el principi de coeducació en totes les etapes educatives".

És important destacar que la LO 1/2004 de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, la LO 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista i la Llei 17/2015, de Igualtat de Catalunya, defensen totes en el seu articulat la importància de l'àmbit educatiu i la coeducació per a aconseguir una igualtat efectiva i real.

En aquest mateix sentit, s'han de destacar els diversos vots particulars que van ser pronunciats en la STC 31/2018. En concret, el vot particular de Fernando Valdés Dal-Ré que expressa que "l'educació segregada per sexe priva l'alumnat i el professorat de l'escenari o context necessaris per educar a partir d'una percepció democràtica dels acusats conflictes de gènere que a la nostra societat encara es mantenen, sense que, lamentablement, els poders públics adoptin les mesures necessàries per a la seva prevenció i solució consegüent." En el mateix sentit afirma "la STC 133/2010, que l'educació diferenciada per raó de sexe nega el paper de l'escola com a espai per excel·lència de socialització i convivència en la igualtat des de la infantesa més primerenca". Així mateix, Juan Antonio Xiol Ríos en el seu vot particular afirma que "la segregació sexual no només implica una discriminació per raó de sexe. En prendre com a pressupost el sexe des d'una perspectiva binària home-dona, incideix en un nou motiu de discriminació vinculat a la identitat sexual".

En conclusió, la normativa tant nacional com internacional promou la igualtat en l'àmbit educatiu i determina que per tal d'aconseguir una igualtat real i efectiva la coeducació és un instrument fonamental, ja que, tal i com argumenta Fernando Valdés Dal-Ré l'escola és un espai per excel·lència de socialització i convivència.

Fonament Jurídic Quart:

Per respondre a si es pot continuar rebent finançament per part de l'Estat oferint places només a nens o si es necessari passar a oferir un sistema d'educació mixt, hem de tornar als preceptes constitucionals, a l'article 27 CE, l'apartat cinquè del qual indica que el dret a la educació serà garantit pels poders públics, i per fer-ho aquests idearan una programació general per l'ensenyament.

La llei i la Constitució permeten la creació tant de centres privats com l'establiment de concerts amb l'administració per rebre finançament públic. L'apartat novè de l'art 27 CE estipula que es concedirà el finançament només quan els centres docents reuneixin tots els requisits determinats per la llei.

El RD 2377/1985, de 18 de desembre, conté les normes bàsiques dels concerts educatius, i entre elles, l'apartat primer de l'article 14 estipula, conforme al que s'ha dit anteriorment, que els centres privats que formin concerts han de seguir els plans i programes acadèmics en vigor. Addicionalment, l'article 22 afegeix que per fer efectiu el concert educatiu es imprescindible que no existeixin clàusules contràries a la Llei Orgànica d'Educació.

Tenint en compte tot això, els centres privats que vulguin optar al sistema de concerts ho podran fer sempre i quan es compleixin totes les condicions previstes en la llei vigent.

Fonament Jurídic Cinquè

En aquest punt, podria sorgir el dubte si l'exigència del requisit de coeducació per accedir al règim de concert podria vulnerar l'article 27.9 CE, però el mateix Tribunal Constitucional, en la STC 77/1985, de 27 de juny, FJ 11 s'ha encarregat de determinar que de l'art. 27.9 no es desprèn un deure d'ajudar a tots i cadascun dels centres docents només pel fet de ser-ho, ja que la remissió a la llei que s'efectua a l'article 27.9 de la CE pot significar que aquesta ajuda es faci tenint en compte altres principis, valors o mandats constitucionals.

Així mateix, la STC 86/1985, FJ 3 determina que "el dret a la subvenció no neix de la Constitució, sinó de la llei. Tampoc es pot considerar cap discriminació, jurídicament rellevant, en desfavor dels centres que ostentaven les condicions avui invalidades." En aquest sentit, el TC expressa que per tal d'accedir a les subvencions es necessari complir uns requisits que estan determinats per llei i el fet d'haver rebut aquestes subvencions en

algun moment no significa que es puguin continuar percebent encara que no es compleixin en el present els requisits establerts en la llei.

També és important el Vot particular de Encarnación Roca Trías en la STC 31/2018 en aquesta matèria, on expressa que “el concert no es negaria, a tots els centres privats sinó només a alguns per raó del mètode pedagògic utilitzat, que no coincideix amb la coeducació promoguda per les administracions educatives. Per això mateix, no s’impediria la possibilitat d’escollir l’ensenyament bàsic en qualsevol centre privat, sinó, encara més, en aquells que no s’ajustin a les opcions de política educativa adoptades pels poders públics i, assenyaladament, el legislador. Una cosa és que amb el concert educatiu s’afavoreixi l’exercici de la llibertat de creació de centres docents i una altra de molt diferent és que es limiti al legislador en la tasca d’establir criteris de preferència en l’assignació de recursos escassos, ponderant els diversos vessants del article 27 CE”. En aquest sentit també es va pronunciar María Luisa Blaguer Callejón en el seu vot particular on determina que “no hi ha cap obligació constitucional de finançar qualsevol tipus de model educatiu o de sistema pedagògic”

En conclusió, de l’art. 27.9 CE no es desprèn un deure constitucional per l’administració de finançar tots i cadascun dels centres educatius del territori espanyol, sinó que aquest mandat es pot fer efectiu seguint uns criteris i uns requisits que són determinats per llei. Tenint en compte això, no es pot dir que la negativa de finançar un centre basat en la diferenciació de sexe és una vulneració de l’art. 27.9 CE, sempre i quant la coeducació sigui requisit per a accedir a aquest finançament.

VIII. CONCLUSIONS

En primer lloc, tenint en compte que la Constitució reconeix el dret a crear centres privats, que tant la normativa com la jurisprudència admeten que aquests centres privats puguin ser dotats de caràcter propi i seguir uns ideals propis per a fomentar una millora en els objectius acadèmics, i que segons la normativa internacional i la jurisprudència, l'educació separada per sexes és merament un sistema instrumental i no vulnera el principi d'igualtat, hem de resoldre que els centres educatius diferenciats per sexe no suposen la vulneració de preceptes constitucionals. Per tant, un centre privat pot configurar-se com a centre només per nens o només per nenes (centre amb diferenciació de sexe).

Però, quan es tracta de centres privats que volen ser parcial o totalment finançats amb fons públics, aquests han de complir tots els requisits de la llei per tal de poder accedir al sistema de concerts. Actualment, la normativa vigent fomenta la coeducació com a instrument essencial per tal d'aconseguir una igualtat real i efectiva, motiu pel qual el legislador incentiva els centres que promoguin aquest tipus d'ensenyament, amb finançament públic.

Per últim, valorem que el centre educatiu La Tardor hauria de modificar el seu ideari i passar a ser un centre educatiu basat en la coeducació si es vol continuar rebent finançament per part de l'administració.

IX. BIBLIOGRAFIA

Articles:

CARBONELL I SEBARROJA, J. (2016). Introducció: El llarg camí vers el dret de l'educació. *Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació*. Núm. 27.

CASTILLO CÓRDOVA, L. (2004). Sobre el carácter consensual y el abierto del artículo 27 CE. *Anuario da Facultade de Dereito da Universidade da Coruña*. Vol. 8.

CONTRERAS MAZARÍO, J. M. (2021). Valores educativos, ideario constitucional y derecho de los padres: la cuestión del «pin o censura parental». *Revista De Derecho Político*. Núm. 110.

GIL RODRÍGUEZ DE CLARA, V. E. (2009). El derecho fundamental de educación. *Asamblea: revista parlamentaria de la Asamblea de Madrid*. Núm. 20.

GÓMEZ MONTORO, A. J. (2003). Los derechos educativos: 25 años de experiencia constitucional. *Revista española de pedagogía*. Vol. 61, Núm. 226.

GÓMEZ-FERRER MORANT, R. (1973). El régimen general de los centros privados de enseñanza. *Revista de administración pública*. Núm. 70.

GONZÁLEZ DEL VALLE, J. M. (1981) Libertad de cátedra y libertad de enseñanza en la legislación española. *Persona y derecho: Revista de fundamentación de las Instituciones Jurídicas y de Derechos Humanos*. Núm. 8.

GONZÁLEZ GONZÁLEZ, E. J. (2011). Legislación y Políticas Educativas: derecho a la Igualdad de trato frente a la Educación Diferenciada. *Revista de educación y derecho*. Núm. 3

GUARDIA HERNÁNDEZ, J. J. (2019). Marco constitucional de la enseñanza privada española sostenida con fondos públicos: recorrido histórico y perspectivas a futuro. *Estudios constitucionales: Revista del Centro de Estudios Constitucionales*. Núm. 1.

MARCOS PASCUAL, E. (2019). Los conciertos educativos y la libertad de elección de centro educativo. *Revista De Derecho De La UNED*. Núm. 25.

MERCHÁN IGLESIAS, F. J. (2021). La Política Educativa de la Democracia en España (1978-2019) escolarización, conflicto Iglesia-Estado y calidad de la educación. *Archivos*

Analíticos de Políticas Educativas=Education Policy Analysis Archives. Vol. 29, Núm. 1.

MONTERO ALCAIDE, M. (2009). Una ley centenaria: la Ley de Instrucción Pública (Ley Moyano, 1857). *Cabás*. Núm. 1.

MURGOITIO GARCÍA, J. M. (2018). El sistema educativo, entre el monopolio y la libertad escolar: escuela plural o pluralidad de escuelas. La letra y el espíritu de la Constitución. *Ius canonicum*. Vol. 58, Núm. 115.

PÉREZ ÁLVAREZ, S. (2016). El derecho del menor a ser educado conforme a su propia conciencia según los estándares del TEDH. *Revista De Derecho Político*. Núm. 95.

SANTAMARÍA CONDE, R. M. (2007). La política educativa en la España decimonónica y su trascendencia. *Bordón: Revista de pedagogía*. Vol. 59, Núm. 1.

VILLAR EZCURRA, J. L. (1979). El derecho a la educación como servicio público. *Revista de administración pública*. Núm. 88.

Llibres:

ASENSIO SÁNCHEZ, M. A. (2017) *Interés del Menor y Derecho a la Educación*. València: Tirant lo Blanch.

COTINO HUESO, L. (2012) *El derecho a la educación como derecho fundamental*. Madrid: Centro de estudios políticos y constitucionales.

ELIPE SONGEL, J.A. (2003) *Historia constitucional del derecho a la educación en España*. Valencia: Nomos.

FERNÁNDEZ-MIRANDA, SÁNCHEZ NAVARRO. (2006) Artículo 27: Enseñanza. *Comentarios a la Constitución Española. Tomo III - Artículos 24 a 38 de la Constitución Española de 1978*. Dirigido por Alzaga Villaamil, O. Pp. 157-272. Madrid: Edersa.

GARCÍA GUTIÉRREZ, J. (2016) Ideario educativo, derechos humanos y formación del carácter de los futuros profesores. *Democracia y Educación en la formación docente*. Coordinado por Carrillo i Flores, I. Pp. 222-226. España: Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya.

GONZÁLEZ-VARAS IBÁÑEZ, A. (2015) *Derechos Educativos, Calidad en la Enseñanza y Proyección Jurídica de los Valores en las Aulas*. València: Tirant Lo Blanch.

LÓPEZ GARCÍA, M. (2018) Capítulo IV La educación como derecho fundamental y como ‘servicio público’ en España. *Servicios de interés general y protección de los usuarios*. Escrit per GONZÁLEZ RÍOS, I. Pp. 109-129. Madrid: Dykinson.

PARÍS I DOMÈNECH, N. (2006) Comentari a la llei reguladora del dret a l'educació. *El Clip*. Núm. 38. Pp. 2-24. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut d'Estudis Autònoms (IEA).

PARODY NAVARRO, J. A. (2020) *El Derecho a la Educación en Igualdad. Una Perspectiva Jurídica*. València: Tirant lo Blanch.

MEIX CERECEDA, P. (2014) *El derecho a la educación en el sistema internacional y europeo*. València: Tirant Lo Blanch.

ROMEA SEBASTIÁN, A. (2003) *Régimen jurídico de los centros concertados*. Navarra: Aranzadi.

TOLIVAR ALAS, L. I CUETO PÉREZ, M. (2012) Tercera part, Capítol segon, La administració educativa y la perspectiva de gènere *La Administración promotora de la igualdad de género*. . Dirigit per Menéndez Sebastián, E. M. Pp. 309-354. València: Tirant lo Blanch.

VILLARROYA PLANAS, A. (2000) *La financiación de los centros concertados*. Secretaría general técnica.

Normativa

Constitució Espanyola. Butlletí Oficial de l'Estat, 311.

Llei Orgànica 8/1985 de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació. Butlletí Oficial de l'Estat, 159.

Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, de l'Educació. Butlletí Oficial de l'Estat, 106.

Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, para la millora de la qualitat educativa. Butlletí Oficial de l'Estat, 295.

Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. Butlletí Oficial de l'Estat, 340.

Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre. Llei de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere. Butlletí Oficial de l'Estat, 313.

Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes. Butlletí Oficial de l'Estat, 71.

Llei 14/1970, de 4 de agost, General de l'Educació i Finançament de la Reforma Educativa. Butlletí Oficial de l'Estat, 187

Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya, 251.

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya, 509.

Llei 17/2015 del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 6919.

Butlletí Oficial de les Corts, núm. 180, de 8 de novembre de 1978

Real Decret 2377/1985, de 18 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de Normes Bàsiques sobre Concerts Educatius. Butlletí Oficial de l'Estat, 310.

Decret 56/1993, de 23 de febrer, sobre concerts educatius. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 1722.

Constitució de Cadis, aprovada el 19 de març de 1812.
<https://www.congreso.es/cem/const1812>

Llei d'Instrucció Pública, de 10 de setembre de 1857. Gaceta de Madrid, 1710.

Protocol Addicional número 1 al Conveni per la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, de 4 de novembre de 1950. Butlletí Oficial de l'Estat, 243.

Declaració dels Drets del Nen, de l'Assemblea General de la O.N.U., de 20 de novembre de 1959. https://www.observatoriodelainfancia.es/oia/esp/documentos_ficha.aspx?id=33

Convenció relativa a la lluita contra les discriminacions en l'esfera de l'ensenyança, adoptada el 14 de desembre de 1960 per la Conferència General de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura. Butlletí Oficial de l'Estat, 262.

Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, aprovat per l'Assemblea General de las Nacions Unides el 19 de desembre de 1966. Butlletí Oficial de l'Estat, 103.

Acord entre l'Estado espanyol i la Santa Seu sobre l'Ensenyament i Assumptes Culturals, de 3 de gener de 1979. Butlletí Oficial de l'Estat, 300.

Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona. Adoptada i oberta a la signatura i ratificació, o adhesió, per l'Assemblea General en la resolució 34/180, de 18 de desembre de 1979. Butlletí Oficial de l'Estat, 69.

Declaració i Programa d'Acció de Viena, Aprovades per la Conferència Mundial de Drets Humans, el 25 de juny de 1993.

<https://www.ohchr.org/sp/newsevents/ohchr20/pages/wchr.aspx>

Acord entre el Regne d'Espanya i l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura sobre Experts Associats, signat a París el 30 d'octubre del 1990. Butlletí Oficial de l'Estat, 297.

Jurisprudència

Sentència Tribunal Constitucional 5/1981 de 13 de febrer. Butlletí Oficial de l'Estat, 47.

Sentència Tribunal Constitucional 77/1985, de 27 de juny. Butlletí Oficial de l'Estat, 170.

Sentència Tribunal Constitucional 86/1985 de 10 de juliol. Butlletí Oficial de l'Estat, 194.

Sentència Tribunal Constitucional 133/2010, de 2 de desembre. Butlletí Oficial de l'Estat, 4.

Sentència Tribunal Constitucional 176/2015, 22 de juliol. Butlletí Oficial de l'Estat, 200.

Sentència Tribunal Constitucional 31/2018, de 10 de abril. Butlletí Oficial de l'Estat, 124.